

УДК 635.64: 631.524.84: 631.526.32

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОМІДОРА ЇСТІВНОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ

Баган А.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Левченко І.С., здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавська державна аграрна академія

Помідор їстівний — одна з найпопулярніших овочевих культур, яка становить майже третину валового збору овочів. Його плоди є важливим і цінним елементом харчування людини. Завдяки поживній цінності, високій врожайності, смаковим якостям та універсальності використання помідор поширений в усіх регіонах і вирощується як у відкритому, так і в захищеному ґрунті [2].

Одним із перспективних способів підвищення продуктивності рослин помідора є використання високоякісного насіння, яке є носієм біологічних, генетичних і господарських ознак та здатне забезпечити високу товарну врожайність плодів та їх якість. Застосування ефективних елементів технології, оптимальні умови під час запліднення квіток, формування плодів і досягання насіння сприяють отриманню насіння високої якості [5].

На українському ринку посилилася конкуренція з боку закордонного насіння. Українські вчені наголошують, що потрібно надавати пріоритети вітчизняним сортам і гібридам з метою доведення їх частки у Реєстрі сортів рослин до 50% [1, 4].

Дослідженнями багатьох учених встановлено, що врожайність насіння помідора істотно залежить від сортових особливостей та умов вирощування насінневих рослин [3].

Метою наших досліджень було визначення рівня продуктивного потенціалу помідора їстівного залежно від сортових властивостей.

Предмет дослідження – сорти і гібриди помідора їстівного: Загадка, Іришка, Крістмас грейпс, Толстой (F1) і Інкас (F1).

Протягом 2018-2020 років вивчали сорти і гібриди помідора їстівного за посівними якостями насіння та продуктивністю плодів. Сорти і гібриди помідора вирощували розсадним методом. Площа облікової ділянки складала 50 м². Повторність – чотириразова.

За 2018-2020 років визначали наступні показники: енергія проростання; лабораторна схожість; маса плода; діаметр плода; висота плода; форма плода; кількість плодів на рослині; висота рослини; товщина стебла; продуктивність рослини; урожайність.

Показник енергії проростання насіння помідора відповідно становив – 70-81 %; лабораторна схожість насіння – 88-96 %.

За біометричними показниками плодів помідора важливими є наступні: маса плода – 34-90 г; висота плода – 3,3-9,0 см; діаметр плода – 3,7-5,5 см; а також переважала форма плода – округла.

Серед елементів продуктивності рослини помідора їстівного визначали наступні показники: висота рослини – 36-101 см; товщина стебла – 6,9-10,0 мм; кількість плодів з рослини – 8,3-17,3 шт.; продуктивність рослини – 534-852 г.

Головним показником у сільськогосподарському виробництві за вирощування рослин є урожайність. Даний показник за роки досліджень відповідно становив: у 2018 році був найбільшим – 37,5-60,6 т/га; у 2019 році – мав найменше значення (29,1-50,6 т/га); у 2020 році – 31,3-54,8 т/га

За проведеними дослідженнями ми нами було зроблено наступні висновки:

1. За показниками посівних якостей насіння помідора їстівного можна виділити сорт Загадка – за енергією проростання (79,7 %) та гібрид Інкас – за лабораторною схожістю (94,3 %).

2. Серед елементів продуктивності плодів і рослини помідора їстівного за досліджуваними показниками можна виділити наступні сорти і гібриди:

- гібрид Інкас – за масою (75,3 г), висотою (8,6 см) і діаметром (5,0 см) плодів, а також продуктивністю рослини (814,0 г);
- сорт Крістмас грейпс – за діаметром плодів (5,0 см);
- сорт Іришка – за висотою рослин (84,0 см) та кількістю плодів (16,4шт.);
- сорт Загадка – за товщиною стебла (9,6 мм).

3. За даними урожайності можна відмітити гібрид помідора їстівного Інкас (55,3 т/га),

ЛІТЕРАТУРА

1. Корнієнко С.І., Рудь В.П., Кіях О.О. Концептуальні основи розвитку овочівництва та забезпечення продовольчої безпеки. *Овочівництво і багтанництво: міжвід. темат. наук. зб.* Харків: ІОБ, 2012. Вип. 58. С. 7–17.
2. Косенко Н.П., Погорелова В.О. Насіннева продуктивність сортів томата залежно від схеми сівби та удобрення в умовах південного Степу. *Вісник аграрної науки.* 2020 № 2. С. 37-43.

3. Косенко Н.П. Урожайність та якість насіння томата залежно від схеми посіву і густоти вирощування за краплинного зрошення в умовах Південного Степу України. *Зрошуване землеробство: зб. наук. праць*. Херсон: Тімекс, 2009. Вип. 52. С. 210–217.

4. Кравченко В.А., Гуляк Н.В. Підвищення ефективності селекції і насінництва овочевих рослин. *Овочівництво і багтанництво: міжвід. темат. наук. зб.* Харків: ІОБ, 2014. Вип. 60. С. 15–19.

5. Кравченко В.А., Приліпка О.В. Помідор. *Селекція, насінництво, технології*. Київ: Аграрна наука, 2007. 405 с.

УДК 633.14: 631.559: 631.524.7: 631.526.32

ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ І ЯКОСТІ ЗЕРНА ЖИТА ОЗИМОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ

Баган А.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Сіняговська О.В., здобувач СВО Магістр за спеціальністю 201 – Агрономія

Полтавська державна аграрна академія

Виробництво насіння за рахунок нового сорту є економічно вигідним, за умов науково-обґрунтованої технології вирощування, яка враховує природні фактори та елементи сортової агротехніки. Значення сорту зростає й за умови ефективного використання тих, які пройшли державне випробування, занесені до “Державного реєстру сортів рослин придатних для поширення в Україні” й рекомендовані науковими установами до поширення у відповідній зоні.

Особливої уваги заслуговують сорти жита озимого, що характеризуються високою адаптивністю, стабільною урожайністю, короткостебельністю, стійкістю до вилягання й хвороб, нижчими втратами зерна за стікання, які здатні забезпечувати високу прибутковість та рентабельність виробництва [1].

Головним завданням сільськогосподарського виробництва є одержання високих і гарантованих урожаїв. Найбільш ефективним шляхом реалізації цього завдання є створення нових високоврожайних сортів і гібридів озимого жита, раціональне використання їх у структурі посівів та розробка економічно